

โครงการโรงพยาบาลปลอดบุหรี่ต้นแบบ

สุทัศน์ รุ่งเรืองหิรัญญา, พ.บ.

หน่วยโรคทางเดินหายใจและเวชบำบัดวิกฤต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่

การเป็นโรงพยาบาลปลอดบุหรี่ของศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพฯ มศว. นั้นมิได้เป็นเพียงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 เท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับเป็นการแสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนของทางโรงพยาบาลและคณะแพทยศาสตร์ มศว. ในการส่งเสริมและปกป้องสุขภาพของประชาชนในเชิงรุก มากกว่าที่จะแก้ไขปัญหาสุขภาพที่ปลายเหตุอย่างที่นิยมกันทุกวันนี้ สำหรับกระบวนการในการดำเนินการให้ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพฯ เป็นโรงพยาบาลปลอดบุหรี่นั้นอาศัยการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ รู้เขารู้เรา รุกเราเข้าถึง และ พึงใจขยายผล

“รู้เขารู้เรา” นั้นเป็นกระบวนการแรกสุด โดยทำการรวบรวมและแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อให้โรงพยาบาลปลอดบุหรี่ขึ้นอย่างเป็นรูปเป็นร่าง โดยมีคณบดี คณะแพทยศาสตร์ มศว. เป็นประธานเพื่อให้งานต่างๆ เดินหน้าได้อย่างจริงจัง เพราะเราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าหากหัวไม่ขยับ หางก็ขยับไม่กระดิกเป็นแน่ จากนั้นจึงได้ทำการสำรวจสถานะการสูบบุหรี่ของบุคลากรทั้งโรงพยาบาล พร้อมกันนั้น เรายังได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ป่วยต่อประเด็นนี้ เพื่อหาแนวร่วมในการเดินหน้า

“รุกเราเข้าถึง” เป็นการวางแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานทั้งรับ รุกและประสาน ไม่ว่าจะเป็นการประกาศนโยบายอย่างเป็นทางการต่อทั้งบุคลากรและผู้รับบริการให้ รพ.ของเราเป็น รพ.ปลอดบุหรี่อย่างเต็มตัว พร้อมกันนั้นก็ได้นำมาดำเนินการจัดตั้งคลินิกเลิกบุหรี่ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเปิดให้บริการรักษาโรคติดบุหรี่แก่บุคลากรและผู้ป่วยทั่วไป ส่วนในเชิง “รุก” นั้น ก็ดำเนินการหลายอย่าง เช่น การเปิดตัวโครงการ การประกาศไม่รับบุคลากรใหม่ที่สูบบุหรี่เข้าทำงาน การอบรมบุคลากรทั้งหมดให้มีความรู้เท่าทันการสูบบุหรี่ พร้อมผลักดันให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้นเหล่านี้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการช่วยเลิกบุหรี่ของตนเองและผู้ป่วยที่มารับบริการใน โรงพยาบาลเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีม นอกจากนี้ การติดตั้งระบบการคัดกรองผู้ป่วยที่สูบบุหรี่ทุกรายใน electronic medical record system ก็ช่วยให้สามารถคัดกรองผู้ป่วยที่สูบบุหรี่ได้ครบ 100%

“พึงใจขยายผล” โครงการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นจะช่วยให้บุคลากรของโรงพยาบาลเห็นความสำคัญและภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาให้ผู้ป่วยเลิกบุหรี่ได้มากขึ้นด้วย เมื่อทุกฝ่ายมีความพึงพอใจก็ต้องนำผลงานที่เกิดขึ้นมาขยายผล กล่าวคือ เผยแพร่แนวทางการดำเนินการ เปิดเป็นสถานที่ดูงานสำหรับ รพ.ใกล้เคียง การกระทำเช่นนี้ย่อมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของทีมงานและบุคลากรที่มีในสถาบันของตนให้มากขึ้นไปอีก

ด้วยแนวทาง 3 ขั้นตอนง่าย ๆ ดังกล่าวนี้ การเป็นโรงพยาบาลปลอดบุหรี่ก็อยู่แค่เอื้อมแล้ว ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวจะไม่เพียงแค่เปลี่ยนโรงพยาบาลของท่านให้เป็นสถานที่ปลอดบุหรี่เท่านั้น แต่จะเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรในโรงพยาบาลของท่านให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพอย่างไม่มีวันหวนกลับ.